

MACBETH

Naslov izvornika: The Tragedy of Macbeth

Godina nastanka: 1606

Prva izdanja: 1623(F1)

Izvori i utjecaji:

Raphael Holinshed (oko 1528 – oko 1580): The Chronicles of England, Scotland and Ireland (drugo izdanje 1587)

George Buchanan (1506–82): History of Scotland (1582, na latinskom)

Seneka, Lucije Anej (4. prije Krista – 65. poslije Krista): Hercules Furens i Agamemnon (engleski prijevod 1565)

Kratak sadržaj:

Macbeth i Banquo, vojskovođe kralja Duncana, vraćaju se iz bitke protiv odmetnutoga tana od Cawdora i susreću tri vještice. One Macbetha pozdravljaju kao tana od Glamisa, tana od Cawdora i kralja; Banqua pozdravljaju kao oca budućih kraljeva; nakon toga iščeznu u magli. Njih dvojica se usiljeno smiju tim proročanstvima dok Duncan ne javi Macbethu da će dobiti Cawdorov naslov kao nagradu za usluge kralju. Kada za te događaje sazna lady Macbeth, ona odlučuje nagnati muža da bude odlučan, da preuzme sudbinu u svoje ruke i postane kraljem.

Macbeth isprva ne želi činiti našao Duncanu. Ali kada se Duncan spremi posjetiti njegov dvorac, Macbeth se po ženinu nagovoru sprema da ga umori. Lady Macbeth opija Duncanovu pratnju; Macbeth će se uvući u sobu s bodežom i ubiti kralja, a ona će bodež staviti u ruke pijanim stražarima. Kada tijelo bude otkriveno, Macbeth ubije stražare izjavljujući da je to učinio od gnjeva i tuge.

Duncanovi sinovi Malcolm i Donalbain bježe iz Škotske strahujući za život. Svi drugi misle da su ti sinovi bili glavni urotnici, pa Macbetha krune za škotskoga kralja, ispunjavajući tako proročanstvo vještica. Banqua dotle muče vlastite sumnje na temelju susreta s vješticama, jer i Macbeth zna za proročanstvo koje se tiče Banquova potomstva. Dok se priprema za gozbu nakon krunidbe, Macbeth unajmljuje ubojice da umore Banqua i njegova sina Fleancea. Banquo pogine te noći, ali Fleance pobjegne u mrak. Dok Macbeth sjeda za gozbu, okrvavljeni Banquov duh ga nijemo muči i dovodi do očajanja. U međuvremenu je Macduff pobjegao u Englesku, a Macbeth zahtijeva da mu za osvetu pobiju sve ukućane. Macduff ih oplakuje, ali se pridruži Malcolm u Engleskoj da skupi vojsku protiv Macbetha.

Vještice daju Macbethu još jedno dvostruko proročanstvo dok se priprema za Malcolmov napad: njegovo će prijestolje biti sigurno sve dok Birnamska šuma ne dođe do Dunsinanea, a on ne će umrijeti od ruke čovjeka kojega je rodila žena. S druge strane, lady Macbeth polako gubi razum zbog snova koji je progone nakon Duncanova umorstva. Dok se engleska vojska približava, Macbeth doznaje da su ga mnogi velikaši napustili i da je lady Macbeth umrla. Glasnik donosi i vijest da se Malcolmova vojska primiče pod zaklonom grana koje su odsjekli s drveća u Birnamskoj šumi.

Pomirivši se sada sa sudbinom, Macbeth se preko volje upušta u borbu. Ali nitko ne uspijeva oboriti Macbetha. Naposljetku se Macduff s njim susreće na bojnopolju. Macbeth se bahato smije i kazuje mu vještice proročanstvo: njega ne može ubiti čovjek kojega je rodila žena. Ali Macduff odgovara da je prije vremena »istrgnut iz majčine utrobe«, misleći na to kako se rodio carskim rezom pa ga nije doslovce rodila žena. Macbeth žestoko nasrće, ali na kraju pogiba. Macduff pozdravlja vojnike koji nose Macbethovu glavu. Malcolm se kruni za kralja Škotske i tako vraća očevu lozu na prijestolje.

OSOBE

DUNCAN, *škotski kralj*

DONALBAIN }
MALCOLM } *njegovi sinovi*

MACBETH }
BANQUO } *vojskovođe u kraljevoj vojsci*

MACDUFF }
LENNOX }
ROSS }
MENTETH } *škotski plemići*
ANGUS }
CATHNESS }

FLEANCE, *Banquov sin*

SIWARD, *grof od Northumberlanda, vojskovođa engleskih snaga*

MLADI SIWARD, *njegov sin*

SEYTON, *časnik u Macbethovoj službi*

Dječak, *Macduffov sin*

Engleski liječnik

Škotski liječnik

Časnik

Vratar

Starac

LADY MACBETH

LADY MACDUFF

Plemkinja u službi lady Macbeth

HEKATA

Tri vještice

Velmože, gospoda, časnici, vojnici, ubojice, pratioci i glasnici.

Banquov duh i druge utvare.

Mjesto radnje: na svršetku četvrtog čina, u Engleskoj; svi ostali prizori, u Škotskoj.

PRVI ČIN

PRVI PRIZOR

Čistina.

(Grmljavina i sijevanje. Ulaze tri vještice.)

PRVA VJEŠTICA

Kad ćemo se nas tri opet naći, kada?
Ako grmi, sijeva ili kiša pada?

DRUGA VJEŠTICA

Kad se svrši ova gungula i vika,
kad je izgubljena i dobivena bitka.

TREĆA VJEŠTICA

To će biti prije sunčeva zalaska.

PRVA VJEŠTICA

Gdje je ročište?

DRUGA VJEŠTICA

Na pustopoljinama.

TREĆA VJEŠTICA

Onamo; i Macbeth sastat će se s nama.

PRVA VJEŠTICA

Dolazim, Graymalkine!¹

1 Zao duh; sivi mačak.

DRUGA VJEŠTICA

Paddock² zove.

10

TREĆA VJEŠTICA

Odmah!

SVE TRI

Lijepo je ružno, ružno je lijepo isto;
lebdimo po magli i zraku nečistom.

(Izlaze.)

DRUGI PRIZOR

*Vojni tabor.**(Uzbuna. Ulaze kralj Duncan, Malcolm, Donalbain, Lennox i pratnja; susreću se s časnikom koji krvari.)*

DUNCAN

Tko je taj okrvavljeni čovjek? On može izvijestiti,
kako se čini po nevolji koja ga je zadesila,
o najnovijem stanju pobune.

MALCOLM

To je narednik koji se,
kao dobar i otvrdnuo vojnik, borio protiv
moga zasužnjenja. — Zdravo, hrabri prijatelju!
Reci kralju sve što znaš o tom okršaju u času
kad si ga napustio.

ČASNIK

Dvojbeno je stajao;
kao dva klonula plivača što se skupa pripijaju
i potiru svoju vještinu. Nemilosrdni Macdonwald —
doličan da bude odmetnik, jer kanda u tu svrhu

10

2 Zao duh; žaba krastača.

tolike namnožene opačine ljudske naravi
 vrve po njemu — sa zapadnih otoka³ dobavlja
 lako oružane pješake i teške konjanike;
 i sreća, smiješeci se njegovoj prokletoj zavadi,
 pokazala se odmetničkom kurvom. Ali sve je to preslabo;
 jer junak Macbeth — on doista zaslužuje to ime —
 prezirući božicu sreće, sa uzvitlanim čelikom,
 koji se pušio od krvavoga smicanja,
 kao miljenik srčanosti, prosijecao je prolaz,
 dok se nije suočio s tim robom; niti mu 20
 stisnu ruku, niti mu reče zbogom,
 dok ga nije rasporio od pupka do čeljusti,
 i pobo njegovu glavu na naš prsobran.

DUNCAN

O srčani rođače! Čestiti plemiću!

ČASNIK

Kako odande gdje se sunce počinje sjajiti
 provale brodolomne oluje i strašni gromovi,
 tako iz toga izvora, odakle se činilo da stiže spokoj,
 nabuja nespokoj. Čujte, škotski kralju,
 čujte: tek što je pravda, oboružana srčanošću,
 nagnala te poskokljive pješake da podbruse pete, 30
 kadli norveški gospodar, videći za se prigodu,
 sa svijetlim oružjem i svježim pojačanjima u ljudstvu,
 započe nov napad.

DUNCAN

Zar to nije prestrašilo
 naše vojskovođe, Macbetha i Banqua?

ČASNIK

Jest;
 kao vrapci orlove, ili zec lava.
 Reknem li istinu, moram izvijestiti da su bili
 kao topovi prenapunjeni dvostrukim nabojem;

3 Iz Irske.

tako su oni dvostruko
 podvostručavali udarce po neprijatelju; osim
 ako se nisu mislili kupati u zadimljenim ranama,
 ili pak ovjekovječiti neku drugu Golgotu,⁴
 ne bih znao reći —
 Ali ja se obeznanjujem, moje zlijedi vape za pomoći.

DUNCAN

Tako ti dobro pristaju riječi, kao rane; jedne
 i druge mirišu po časti. — Idite, nađite mu
 ranarnike.

(Izlazi časnik, pomažu mu neki iz pratnje.)

(Ulaze Ross i Angus.)

Tko to dolazi?

MALCOLM

Čestiti tan⁵ od Rossa.

LENNOX

Kakva mu žurba viri iz očiju! Tako izgleda onaj
 tko bi kada zborio o čudesima.

ROSS

Bog poživio kralja!

DUNCAN

Odakle dolaziš, čestiti tane?

ROSS

Iz Fifea,
 veliki kralju, gdje su se norveški barjaci
 rugali nebesima, i vihorenjem ledili naše ljude.
 Sam je norveški kralj, sa strahovitim postrojbama,
 uz pomoć onoga najnevjernijega izdajice,
 tana od Cawdora, započeo užasan sraz;

4 Brdo gdje je razapet Isus; stratište, groblje.

5 Plemićki naslov u drevnoj Škotskoj.

dok se onaj Belonin⁶ mladenac, u prokušanom oklopu,
nije s njim sučelio kao sa sebi ravnim, oštrica
protiv odmetničke oštrice, desnica protiv desnice,
obuzdavajući njegov nekroćen duh; i, da završim,
pobjeda je pripala nama —

DUNCAN

Velike li sreće!

ROSS

Tako da sada Sweno,
norveški kralj, žudi za primirjem; i ne bismo mu
bili dopustili ni da pokopa svoje ljude
dok nije izbrojio u Saint Colme's Inchu⁷
deset tisuća talira u korist naše države.

60

DUNCAN

Ne će više taj tan od Cawdora izjaloviti stvar
koja nam je pri srcu. Idite, proglasite mu smjesta smrt;
a njegovim prijašnjim naslovom pozdravite Macbetha.

ROSS

Da to bude učinjeno, moja će briga biti.

DUNCAN

Što je on izgubio, dobio je Macbeth plemeniti.

(Izlaze.)

6 Belona je rimska božica rata.

7 Otočić na istočnoj obali Škotske; danas Inchcolm.

TREĆI PRIZOR

Pustopoljina.
(*Grmljavina. Ulaze tri vještice.*)

PRVA VJEŠTICA

Gdje si bila, sestro?

DRUGA VJEŠTICA

Klala svinje.

TREĆA VJEŠTICA

Sestro, gdje li ti?

PRVA VJEŠTICA

Žena jednog mornara imala kestenje u krilu,
i žvači, i žvači, i žvači; »Daj mi«, velim ja;
»Nosi se, vještice!« kriči utovljena šugavica.
Muž joj otišao u Alep, zapovjednik *Tigra*;
ali u rešetu plovit ću tamo,
i to kao štakor, bez repa samo;
ja ću njega, ja ću njega, ja ću njega.

10

DRUGA VJEŠTICA

Ja ću ti dati vjetar.

PRVA VJEŠTICA

Ti si ljubazna.

TREĆA VJEŠTICA

A ja ću ti još jedan.

PRVA VJEŠTICA

Ja pak imam sve ostalo;
same luke otkud pušu,
i smjerove kuda idu
po brodscome zemljovidu.
Cijedit ću ga u suho sijeno;
san po danu ni po noći
ne će mu na vjeđe doći;
živjet će ko proklet čovjek.

20

Devet puta devet tjedana mučnine,
samo neka kopni i sahne i gine;
ne može mu lađa propast,
al će nju oluja spopast.
Vidite što imam.

DRUGA VJEŠTICA

Pokaži mi, pokaži mi.

PRVA VJEŠTICA

Kormilara nekog evo ovdje palca,
na povratku doma stradala mu plavca.

(Čuje se bubanj.)

TREĆA VJEŠTICA

Bubanj! Bubanj!
Macbeth stiže.

30

SVE TRI

Kobne sestre kolo vode
ponad kopna, ponad vode;
putnice u krugu hode.
Triput tvoje, triput moje,
triput opet, devet to je;
tiho, da se čari spoje.

(Ulaze Macbeth i Banquo.)

MACBETH

Tako ružan i lijep dan još nisam vidio.

BANQUO

Koliko kažu da je odavde do Forresa? — Tko su ove,
tako smežurane i tako divlje u toj odjeći,
te ne izgledaju kao stanovnice zemlje, a ipak
na njoj jesu? Jeste li žive? Jeste li bića
koja se mogu pitati? Regbi da me razumijete,
jer svaka odjedanput svoj ispucali prst polaže
na ispijene usne; morate biti žene,
a ipak mi vaše brade priječe osvjedočiti se
da to jeste.

40

MACBETH

Govorite, ako možete: što ste?

PRVA VJEŠTICA

Zdravo, Macbethe! Pozdrav tebi, tane od Glamisa!

DRUGA VJEŠTICA

Zdravo, Macbethe! Pozdrav tebi, tane od Cawdora!

TREĆA VJEŠTICA

Zdravo, Macbethe! Koji ćeš kraljem biti jednog dana. 50

BANQUO

Dobri gospodine, zašto se trzate, i kanda se plašite stvari što tako lijepo zvuče? — U ime istine, jeste li kakve utvare, ili ste doista to što izvana pokazujete? Moga plemenitog druga pozdravljate sadašnjom čašću, i velikim pretkazanjem plemenite stečevine, i kraljevske nade, tako da je od toga kanda sav zanesen; meni ne govorite. Ako možete proniknuti u sjeme vremena, i reći koje će zrno proklijati, a koje ne će, tada govorite meni, koji ne molim, niti se plašim, vaše ljubavi ni vaše mržnje. 60

PRVA VJEŠTICA

Zdravo!

DRUGA VJEŠTICA

Zdravo!

TREĆA VJEŠTICA

Zdravo!

PRVA VJEŠTICA

Manji nego Macbeth, i veći.

DRUGA VJEŠTICA

Ne tako sretan, ipak mnogo sretniji.

TREĆA VJEŠTICA

Ti ćeš izroditi kraljeve, premda ne ćeš biti kralj; zato pozdrav vama, Macbethe i Banquo!

PRVA VJEŠTICA

Banquo i Macbethe, pozdrav vama!

MACBETH

Stanite, vi nedokončane govornice, recite mi više. 70
 Po Sinellovoj smrti⁸ znam da sam tan od Glamisa;
 ali kako od Cawdora; tan od Cawdora je živ,
 sretan i zadovoljan plemić; a biti kralj,
 to ne leži unutar vidika gdje se vjeruje,
 nimalo više nego biti gospodar Cawdora.
 Recite, odakle vam to čudno znanje; ili zašto
 na ovoj kletoj pustopoljini prekidate naš put
 s takvim proročanskim pozdravom? — Govorite, nalažem vam.

(Vještice iščeznu.)

BANQUO

Zemlja ima mjehuriće, kao što ih voda ima,
 a ove su od njih. — Kamo su iščeznule? 80

MACBETH

U zrak; i što se činilo da je tjelesno, rasplinulo se
 kao dah u vjetru. Volio bih da su ostale!

BANQUO

Jesu li ovdje bile te stvari o kojima govorimo,
 ili smo se najeli ludoga korijenja
 koje zaslužnjuje razum?

MACBETH

Vaša će djeca
 biti kraljevi.

BANQUO

Vi ćete biti kralj.

MACBETH

I tan od Cawdora; zar nije tako išlo?

8 Sinell je bio Macbethov otac.

BANQUO

Upravo taj napjev, i riječi. Tko je ovo?

(Ulaze Ross i Angus.)

ROSS

Kralj je s veseljem primio, Macbethe,
vijesti o tvom uspjehu; i kada čita
o tvom osobnom pothvatu u borbi s odmetnicima,
njegova se čuđenja i hvale počnu sporiti,
što pripada tebi, ili njemu; ušutkan time,
prosudujući ostatak toga istoga dana,
nalazi te među stamenim norveškim redovima,
nimalo u strahu od onoga što si sam učinio,
od neobičnih slika smrti. Gusto kao tuča,
stizali su glasnik za glasnikom; i svaki je donosio
pohvale tebi u velikoj obrani njegova kraljevstva,
i njemu ih pred noge izasipao.

90

ANGUS

Mi smo poslani,
da ti zahvalimo u ime našega kraljevskoga gospodara;
samo da te dopratimo pred njegovo lice,
a ne da ti platimo.

100

ROSS

I, kao zalog jedne
veće časti, meni je zapovjedio da te,
u njegovo ime, nazovem tanom od Cawdora;
pod kojim naslovom: »Zdravo, najdičniji tane«,
jer je tvoj.

BANQUO

Što! Zar vrag može istinu govoriti?

MACBETH

Tan od Cawdora je živ; zašto me odijevate
u posuđene haljine?

ANGUS

Tko je bio taj tan,
još je živ; ali pod teškom presudom nosi taj život

110

koji zaslužuje izgubiti. Je li se on udružio s onima iz Norveške, ili je podupro pobunjenika prikrivenom pomoći i povoljnostima, ili je s njima i s njim radio na propast svoje domovine, to ne znam; ali su veleizdaje, priznate i dokazane, njega srušile.

MACBETH (*za se*)

Glamis, i tan od Cawdora;
najveće još čeka.

(*Rossu i Angusu.*)

Hvala vam na trudu.

(*Banquu.*)

Zar se ne nadate da će vaša djeca biti kraljevi, kad su one što meni dadoše tana od Cawdora obećali ništa manje njima?

BANQUO

Ako se doslovno povjeruje, 120
to bi vas moglo još zagrijati da se ponadate kruni,
osim naslova tana od Cawdora. Ali je čudno;
i često, da bi nas pridobili na našu štetu,
izvršitelji tame kažu nam istinu;
pridobiju nas časnim sitinicama, da bi nas iznevjerili
s najdubljim posljedicama. —

MACBETH (*za se*)

Dvije su istine rečene,
kao sretni proslavi raskošnoj glumi
na carsku temu. — Hvala vam, gospodo. —
Ovo nadnaravno namamljivanje 130
ne može biti zlo; ne može biti dobro;
ako je zlo, zašto mi je dalo zalag uspjeha,
započinjući s istinom; ja jesam tan od Cawdora;
ako je dobro, zašto podliježem tomu iskušenju
od čije mi se užasne slike ježi kosa,

i moje tvrdo usadeno srce tuče o rebra,
suprotno prirodnoj navici? Stvarni su strahovi
manji od užasnih umišljaja. Moja misao,
koja je zaokupljena umorstvom tek u mašti,
toliko mi potresa nerazdjeljivo ljudsko ustrojstvo, 140
da se njegovo djelovanje guši u nagađanju,
i ničega nema, osim onoga čega nema.

BANQUO

Pogledajte, kako je naš drug zanesen.

MACBETH (*za se*)

Ako me sudbina
hoće za kralja, pa, sudbina me može okruniti,
da prstom ne maknem.

BANQUO

Nove časti što ga osiplju,
poput naše nove odjeće, ne prianjaju uz svoj kalup,
dok im ne pomogne navika.

MACBETH (*za se*)

Što može doći nek dođe,
tijekom i najcrnjeg dana čas i vrijeme prođe.

BANQUO

Dični Macbethe, stojimo vam na raspolaganju.

MACBETH

Udijelite mi oprost; moj tromi mozak je bio 150
obuzet zaboravljenim stvarima. Ljubazna gospodo,
vaši su trudi ondje zabilježeni gdje svaki dan
okrećem list da ih čitam. — Uputimo se kralju. —

(*Banquu.*)

Mislite na ono što se zbilo; pa u neko doba,
kad međuvrijeme to odvagne, porazgovarajmo se jedan
s drugim otvorena srca.

BANQUO

Vrlo rado.

MACBETH

Do tada, dosta. — Idemo, prijatelji.

(Izlaze.)

ČETVRTI PRIZOR

*Forres. Dvorana u kraljevskoj palači.
(Trublje. Ulaze Duncan, Malcolm, Donalbain, Lennox
i pratnja.)*

DUNCAN

Je li izvršeno Cawdorovo smaknuće? Ili se još nisu vratili oni kojima je to bila dužnost?

MALCOLM

Vladaru moj,
još ih nema; ali ja sam govorio s jednim
koji ga je vidio kako umire; taj je izvjestio,
da je vrlo iskreno ispovjedio svoje izdaje,
usrdno zamolio oprost vaše visosti, i pokazao
duboko kajanje. Ništa u njegovu životu
nije mu pristajalo kao napuštanje života; umro je
kao čovjek koji se vježbao da u svojoj smrti
odbaci najskupocjeniju stvar koju je posjedovao,
kao da je nevažna sitnica.

10

DUNCAN

Nema umijeća
da se na licu otkrije građa duha;
on je bio plemić na kojemu sam temeljio
potpuno povjerenje —

(Ulaze Macbeth, Banquo, Ross i Angus.)

O najdičniji rođače!
Grieh moje nezahvalnosti već me je tišao.

Ti si toliko daleko odmaknuo, da je i najbrže
krilo nagrade sporo da te sustigne;
volio bih da si manje zasluživao, pa da sam ja
mogao uzvraćati razmjernim zahvalama i plaćom!
Preostaje mi samo reći da je dug prema tebi
veći od svega onoga čime bi se mogao podmiriti. 20

MACBETH

Služba i odanost koju dugujem, sama je sebi plaća
time što se obavlja. Uloga je vaše visosti
primati naše dužnosti; a naše su dužnosti,
vašem prijestolju i državi, djeca i sluge,
koji čine što moraju, čineći sve da zašтите
vašu ljubav i čast.

DUNCAN

Dobro došao ovamo;
ja sam te u početku zasadio, i trudit ću se
da se potpuno razrasteš. — Plemeniti Banquo,
ti nisi manje zaslužio, i ne smije biti manje poznato
da si tako činio; dopusti mi da te zagrlim,
i da te privijem na svoje srce. 30

BANQUO

Ako tu porastem,
žetva je sva vaša.

DUNCAN

Moja obilna veselja,
prebujna od ponoće, traže da se skrivaju
u kapima tuge. — Sinovi, rođaci, tani,
i vi koji zauzimate najbliže položaje, znajte,
mi ćemo zasnovati nasljedstvo naše države
na našem najstarijem, Malcolmu; kojega odsada
imenujemo knezom od Cumberlanda; koja čast
ne smije nepopraćena zaogrnuti samo njega,
nego će znaci plemstva, poput zvijezda,
zasjati na svim zaslužnicima. — Podimo odavde
u Inverness, i još nas više obveži prema sebi. 40

MACBETH

Odmor je muka kad nije na korist vama;
ja ću osobno biti vaš preteča, i obradovat ću
uho svoje žene viješću o vašem približavanju;
stoga se ponizno opraštam.

DUNCAN

Moj čestiti Cawdore!

MACBETH (*za se*)

Knez od Cumberlanda! — To je stepenica na kojoj
moram posrnuti, ili je preskočiti, jer leži
na mom putu. Zvijezde, skrivite svoje vatre!
Da svjetlo ne vidi moje crne i duboke želje;
da oko zažmiri na ruku; nek se zbije svejedno
ono što se oko boji vidjeti, kad bude učinjeno.

50

(*Izlazi.*)

DUNCAN

Istina je, čestiti Banquo; on je upravo tako hrabar,
da se ja hranim njegovim pohvalama; to je
za mene gozba. Pođimo za njim; njegova je skrb
pošla naprijed da nam iskaže dobrodošlicu;
to je rodak bez premca.

(*Trublje. Izlaze.*)

PETA PRIZOR

Inverness. Soba u Macbethovu dvorcu.

(*Ulazi lady Macbeth, čitajući pismo.*)

LADY MACBETH

»One su me srele na dan uspjeha; i doznao sam iz naj-
točnijega izvješća da u njima ima više nego što je
smrtno znanje. Kad sam gorio od želje da ih dalje
pitam, pretvoriše se u zrak, i nestadoše u njemu. Dok
sam stajao zanesen u čudu od toga, dođoše izaslanici od
kralja i pozdraviše me: 'Tane od Cawdora'; kojim su me

naslovom, prije, pozdravile te sestre suđenice, i uputile me na buduće vrijeme, kazavši: 'Zdravo, kraljem koji ćeš biti!' To sam mislio da je dobro javiti tebi, najdraža moja drugo u veličini, da ne bi gubila svoga udjela u veselju, ne znajući kakva ti je veličina obećana. Pohrani to u svome srcu, i zbogom.«

Glamis ti jesi, i Cawdor; i bit ćeš to što ti je obećano. — Ali ja se plašim tvoje čudi; ona je prezadojena mlijekom čovječanske naravi da bi udario najkraćim putem. Htio bi biti velik; nisi bez častoljublja, ali jesi bez pokvarenosti koja bi ga morala pratiti; što bi najviše htio, to bi htio na svet način; ne bi htio varati u igri, a htio bi krivo dobiti; htio bi imati, veliki Glamise, ono što više: »Ovako moraš činiti«, ako to imadneš; i ono što se više bojiš učiniti, nego što želiš da bi trebalo biti neučinjeno. Pohitaj ovamo, da mogu svoje dojmove naliti u tvoje uho, i hrabrošću svoga jezika oštro kazniti sve ono što ti prijечи pristup tomu zlatnom krugu, kojim su te već sudbina i nadnaravna pomoć, reklo bi se, okrunili.

(Ulazi glasnik.)

Kakve su tvoje vijesti? 30

GLASNIK

Kralj dolazi ovamo večeras.

LADY MACBETH

Ti si lud kad to kažeš.

Zar nije tvoj gospodar s njim? Da je tako, on bi javio radi priprema.

GLASNIK

S vašim dopuštenjem, to je istina; naš tan dolazi; jedan od mojih drugova ostavio ga je iza sebe; taj je, gotovo mrtav od zasopljenosti, jedva smogao daha da preda poruku.

LADY MACBETH

Pobrini se za njega;

on donosi veliku vijest.

(Izlazi glasnik.)

I sam gavran je promukao
što grače kobni Duncanov ulazak pod moja
nazupčana kruništa. Dođite, vi dusi što bdijete 40
nad mislima o smrti, lišite me spola, ovdje,
pa me ispunite, od tjemena do nožnoga palca,
uzvrh, najjezivijom okrutnošću! Zgrušajte mi krv,
začepite pristup i prolaz samilosti; tako da
nikakvi pokajnički pohodi od prirode ne mogu
uzdrmati moju groznu nakanu, niti uspostaviti mir
između izvršenja i nje! Dođite na moje ženske grudi,
mlijeko mi okužite žučju, vi ubilačke sluge,
gdje god u svojim nevidljivim bitima dvorite 50
prirodne nedaće! Dođi, gusta noći,
i ogri se najtamnijim dimom iz pakla,
da moj oštri nož ne vidi rane koje zadaje,
i da nebo ne proviri kroz pokrivač mraka,
da bi viknulo: »Stani, stani!«

(Ulazi Macbeth.)

Veliki Glamise! Dični
Cawdore! Veći od obojice, po budućem pozdravu!
Tvoje me je pismo prenijelo s onu stranu
ove neupućene sadašnjosti, i ja već sada osjećam
budućnost istoga trenutka.

MACBETH

Najdraža moja ljubavi,
Duncan dolazi ovamo večeras.

LADY MACBETH

A kada odlazi odavde?

MACBETH

Sutra, kako namjerava.

LADY MACBETH

Oh, nikada sunca 60
ne će vidjeti to sutra! Vaše je lice,

moj tane, kao kakva knjiga, gdje ljudi
mogu čitati čudne stvari; da zavarate svijet,
izgledajte kao svijet; nosite dobrodošlicu u oku,
u ruci, na jeziku; izgledajte kao nevin cvijet,
ali budite zmija pod njim. Za onoga što dolazi
valja se pobrinuti; a vi ćete povjeriti
veliki noćasnji posao mojoj brizi;
koji će sve naše dojučer dane i noći
nadariti jedininim gospodstvom i vrhovnom moći.

70

MACBETH

O tome ćemo još govoriti.

LADY MACBETH

Samo pogleda vedra;
tko mijenja izgled, toga se uvijek bojati treba.
Sve ostalo prepustite meni.

(Izlaze.)

ŠESTI PRIZOR

Inverness. Ispred dvorca.

*(Oboe i baklje. Ulaze Duncan, Malcolm, Donalbain,
Banquo, Lennox, Macduff, Ross, Angus i pratnja.)*

DUNCAN

Ovaj dvorac je na pitomu sijelu; zrak se
okretno i prijazno sam preporučuje našim
blagim ćutilima.

BANQUO

Ovaj ljetni gost,
čiopta što se nastanjuje po hramovima, dokazuje,
svojom voljenom gradnjom, da nebeski dah
ovdje zavodljivo miriše; nema strehe, vijenca,
potpornoga stupa, ni pogodna ugla, gdje ta ptica
nije napravila svoju viseću postelju i plodnu kolijevku;
gdje se one najviše rađaju i stane, zapazio sam,
zrak je ugodan.

(Ulazi lady Macbeth.)

DUNCAN

Gle, gle, naša čašćena domaćica. — 10
 Ljubav što nas prati katkada je naša nevolja,
 ali joj zahvaljujemo kao ljubavi. Time vas poučavam
 kako ćete u Boga prositi da nas nagradi zbog vaših muka,
 i nama zahvaliti za svoju nevolju.

LADY MACBETH

Sve naše usluge,
 u svakoj pojedinosti dvaput pružene, i zatim podvostručene,
 bile bi jedan i tričav posao, da bi se mjerile
 s dubokim i golemim častima, kojima vaše veličanstvo
 obasiplje našu kuću; za one stare časti,
 i za nedavna dostojanstva nagomilana svrhu njih,
 molit ćemo se za vas kao pustinjaci.

DUNCAN

Gdje je tan od Cawdora? 20
 Jezdili smo mu za petama, i nakanu smo imali
 da mu budemo prethodnica; ali on dobro jaše;
 a velika mu je ljubav, britka poput ostruge, pomogla
 da stigne kući prije nas. Lijepa i plemenita domaćice,
 mi smo vaš gost večeras.

LADY MACBETH

Vaše sluge stalno
 imaju svoju čeljad, sebe, i što je njihovo, spremno,
 da polože račun po želji vašeg visočanstva,
 da uvijek vrate što je vaše.

DUNCAN

Dajte mi ruku;
 vodite me mojem domaćinu; mi ga silno ljubimo,
 i ustrajat ćemo u našoj milostivosti prema njemu. 30
 S vašim dopuštenjem, domaćice.

(Izlaze.)

SEDMI PRIZOR

*Inverness. Predvorje u Macbethovu dvorcu.
(Oboe i baklje. Ulaze i prelaze preko pozornice ravnatelj
gozbe i nekoliko slugu s posuđem i jelima. Zatim ulazi
Macbeth.)*

MACBETH

Kad bi bilo učinjeno, kad je učinjeno, tada bi
dobro bilo da je učinjeno brzo; kad bi umorstvo
moglo sputati posljedice, i svojim prestankom
dočepati se ishoda; tako da bi samo taj udarac
mogao biti početak i svršetak svega — ovdje,
samo ovdje, na ovom sprudu i pličini vremena,
založili bismo budući život. — Ali u ovakvim slučajevima,
još nas čeka osuda ovdje; tako da samo poučavamo
o krvavim naputcima, koji se, nakon pouke, vraćaju
da muče svog osmišljača; ta pravda jednake ruke 10
nudi sadržinu našeg otrovanoga kaleža našim
vlastitim usnama. — On je ovdje s dvostrukim povjerenjem:
prvo, jer sam njegov rođak i njegov podanik,
oboje se snažno protivi tom činu; zatim, jer sam domaćin,
koji bi morao zatvarati vrata pred ubojicom,
a ne da sam držim nož. Osim toga, ovaj je Duncan
tako krotko obnašao svoje ovlasti, i bio je tako
čist u visokoj službi, da će njegove krjeposti
zavapiti kao anđeli, glasom poput trublje, suprotiva
dubokom prokletstvu njegova smaknuća; a milosrđe, 20
nalik na golo netom rođeno čedo,
opkoračujući vihor, ili nebeski kerubini,
jezdeći na nevidljivim skorotečama zraka,
puhnut će taj grozni čin u svako oko,
ter će suze potopiti vjetar. — Nemam druge
ostruge da podbodem bokove svoga nauma, osim
častohleplja koje se, uzjahujući, previsoko zaskače
i pada na drugu —

(Ulazi lady Macbeth.)

Što je! Što ima novo?

LADY MACBETH

Gotovo je večerao. Zašto ste napustili dvoranu?

MACBETH

Je li pitao za mene?

LADY MACBETH

Zar ne znate da je pitao?

30

MACBETH

Ne ćemo dalje produžiti u tome poslu;
on me je nedavno počastio; i ja sam stekao
zlatno mišljenje kod ljudi svake vrste,
trebalo bi ga sada nositi u najnovijem sjaju,
a ne tako brzo odbaciti.

LADY MACBETH

Je li bila pijana nada
kojom ste se zaogruli? Je li otada spavala?
I sada se budi, da tako pozelenjela i blijeda promatra
što je tako lako počinila? Od ovoga časa držim
da je takva tvoja ljubav. Je li te strah da budeš
onaj isti u svome vlastitom djelu i hrabrosti,
kakav si u želji? Bi li htio imati ono
što sam prosuđuješ da je ures života,
a živjeti kao kukavica po vlastitoj prosudbi,
dopuštajući da »ja bih htio« prati »ali je vrelo«,
kao jadni mačak iz poslovice?

40

MACBETH

Molim te, mir.

Usuđujem se učiniti sve što dolikuje čovjeku;
tko se usuđuje više, nije čovjek.

LADY MACBETH

Koja vas je onda
životinja nagnala da mi odate taj pothvat?
Dok ste se usuđivali to učiniti, bili ste čovjek;

a bivajući više nego što ste bili, bili biste
toliko više čovjek. Ni vrijeme, ni mjesto,
nisu se tada slagali, ali ste ih vi htjeli uskladiti;
sami su se uskladili, a zbog njihove pogodnosti
vi ste sad izgubljeni. Ja sam dojila, i znadem
kakva je nježnost voljeti čedo koje me sisa;
dok bi mi se ono smiješilo u lice, ja bih
istrgnula bradavicu iz njegovih neokoštalih desni,
i prosula mu mozak, da sam se tako zaklela
kako ste se vi na to zakleli.

50

MACBETH

Ako bismo promašili?

LADY MACBETH

Mi promašili!

60

Samo zategnite svoju srčanost do krajnje granice,
i ne ćemo promašiti. Kad Duncan padne u san —
kamo će ga još dublje pozvati teško putovanje
cijelog dana — ja ću njegova dva komornika
vinom i svečanim raspoloženjem tako ophrvati,
da će pamćenje, stražar mozga, postati para,
a spremnik razuma samo kotao za prekapljivanje;
dok njihove promoćene prirode budu ležale
u svinjskom snu, kao u nekoj smrti,
što ne možemo vi i ja izvesti nad nezaštićenim
Duncanom? Što ne možemo svaliti na njegove
natreskane službenike, koji će snositi krivicu
za naše veliko usmrćenje?

70

MACBETH

Radaj samo mušku djecu.

Jer tvoj neustrašeni kov ne bi smio tvoriti
ništa osim muškaraca. Zar se ne će prihvatiti,
kada krvlju obilježimo ona dva pospanca
u njegovoj sobi, i baš njihove bodeže uporabimo,
da su oni to učinili.

LADY MACBETH

Tko se usudi drukčije to prihvatiti,
kad nagnamo naše tuge i krik da nariču
nad njegovom smrću?

MACBETH

Ja sam odlučan, i napeo sam
svaku žilicu u tijelu za to strašno djelo.
Krenimo, i zavarajmo svijet najvedrijom vanjštinom;
što himbeno srce zna, to lice mora skriti hinom.

80

(Izlaze.)